

Szent bohócok, 2016

Crome gold triptyhon, 2017

Fehér fej, 2017

Sirbik Attila

FREAK SPIRIT

SZÁNALMAS SZABADSÁG-ILLÚZIÓ LAK RÓBERT KÉPEIRŐL

Micsoda biomorf paradicsom ez, a pokol paradicsoma. Van valami zaklatott folytonosság abban, ahogyan Lak állandóan visszatér ugyanoda és kezdi előlről, számos képe mintha ugyanaz lenne, egyfajta mantraszerű ismételtetés a benső kiürítésének tudatos formájaként. Olyan ez mint egy lokális, egyetlen lélek felgyorsított inkarnációs kísérlete ugyanabban a testben, ami így csak némileg változik, nyúlik meg, folyik szét, vagy éppen zsugorodik össze, mint ha csak kiszippantotta volna belőle valami az életet, folytonos meghalás és feltámadás. Nem köztes állapot, nem az élet előtti és az élet utáni semmi/valami kettőse közé szorult élet birtokbavételének akarása, hanem egy folytonos elmásolódás, az ugyanaz és a semmi filozófiai kategóriáinak vizuális lecsapódásai. Vallások egymás mellettsége, szado-mazochizmus, rejtőzködő elefántember, aki bebalzsamozott szarvasmarha embrióként most bújik elő Lynch hónaljából, aki aztán hirtelen felindultságában jegyet vált egy utazásra és ő lesz a nyolcadik utas, aki felül Giger, az ópiátfüggő svájci festő úrsíklőjára, hogy ott ebéd közben kitörjön Kane mellkasából és összekacsintson Bobby Peruval, aki majd egy napon biztosan meg fogja baszni Lulát, de ma biztosan nem, mert sietnie kell. Nem erkölcsileg gyöngék sétálnak át ezeken a tereken, időznek el, bukkannak fel, másolódnak egymásba, hanem valamiféle erkölcsiségen túli, vad, a létezés fájdalmával szemben idegen, az érzékelés logikáját felmetsző, Deleuze nyakát átmetszeni kész lények ezek, akik legszívesebben a nagy filozófus ütőeréből spriccelő vért Bacon arcára irányítanák. Jól sikerült maszkokat hordanak ezek a festményeken szereplő figurák, vagy ők maguk egy-egy jól sikerült maszk inspirációs forrásai? Felöltöztetett vagy lecsupasztított „valóság”? Egyáltalán fontos-e ez, vagy csak folyamatos torzulások vannak, és amint felteszünk egy kérdést, az azonnal ki is oltja

magát. Szóval Kane, aki nem tud gesztikulálni az arcára épített maszk miatt, vagy maga Merrick esendő figurája bújik ki Lynch hónaljából? Fontosabb, hogy a torz külső mögé lássunk. Miközben a folyton változó lények ügyesen kerülnek el a kliséket, a pátoszt és a giccset, az erőszak klinikai tisztaságú absztrakcióként jelenik meg a felpuhult figurákat ábrázoló vásznon, ha csak vászon helyett nem éppen egy alumínium tálcán, vagy egy szocialista korabeli pozdorja szekrény súlyos ajtószárnyán. A Lak-képek többnyire zárt tereket ábrázolnak kitekert pózokban ülő, álló, heverő, minden esetben emberre emlékeztető biomorf alakokkal. Ezek a figurák vagy naturálisán hússzínűek, de sokszor véresek, romlott szagúak, az őket körülvevő tér lázálomszerű és a spektrum minden színét felvehetik. De mintha csak valamiféle véletlent vagy hibát kiprovokáló tudatosság is ott motoszkálna ezekben a torz figurákat megjelenítő terekben, ami mindig gyökeresen más irányba lendíti az alkotási folyamatot a megkezdetthez képest. Lak arcképei, emberalakjai tele vannak a fotóra, filmre jellemző ovális híváshibákkal, karcokkal, roncsolásokkal, persze megfestve vagy szórópisztollyal lefújva. És ami a filmen meg nem engedhető hiba, a festményen a faktúra gazdagodását jelenti, minden újabb festéklazúrral újabb térréteget vonva a képalap fölé. Az eredeti, viszonylag reális figurát gyakran annyi további réteg borítja, torzítja, hogy szinte vagy a végletekig felismerhetetlen. Nem hezitálás, és javítás és áttetszőség tehát, hanem egy erőteljesen expresszív kifejezési forma. Aztán, mintha csak Poe inkvizíciós kamrájába kerülnének hirtelen. A lélek győzelme a hús felett. Ez a hús nem tetszeni akar, hanem polipként rácuppanni a szívünkre és ott élősködni. Lehet, hogy ez az egyetlen esélyünk, ha ezáltal olyanokká válunk mi is, mint ezek a világpusztító katasztrófa utáni lények, és egy teljesen

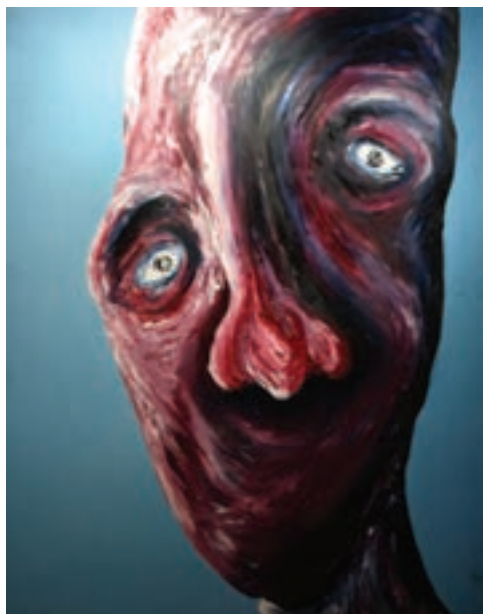
Küzdelem a démonaimmal, 2015

Elnémított Vénusz, 2016–2017

Apollion (maszkot visel), 2017

Ki vagyok én?, 2016

kiürített ablaktalan szobában várjuk a végérvényes, elkerülhetetlen és visszafordíthatatlan véget, ami úgy tűnik nem következik be, ahol a vég egy mindig azonos játék örök ismétlődése. Lak figurái ebben az örökös ismétlődésben talán az utolsó emberi lények, akik torzójukban idézik az individualitás évszázados hagyományait, míg identitásukat pusztán csonkolt és megállíthatatlanul pusztuló-foszló testek jelölik. Bresson (és néha Fassbinder) tereiben tudnak így szenvedni az emberek. Lak kifordítja a konstruktivista El Liszickij megfogalmazását: „A teret mint eleven testünk festett koporsóját elutasítjuk magunktól”. Lak számára még a táj, a rét zöldje is a perspektíva koordinátái közé szorított szárnalmas szabadság-illúzió csupán.

Métely (részlet), 2018

Átváltozás, 2017

Új apostol III., 2016